

מגילה כח: (שורה אחרונה) עד כט: (8 שורות מלמטה)

ביאורים

חדא מכלל חבירתה איתמר: דבר אחד מוסק מתוך הדבר השני. אחד הדברים לא נאמר בפירוש אלא הוסק מתוך דבר אחר. ביטוי תלמודי המשמש תשובה לתמיהה על כפילות בדבריו של אחד החכמים, כאשר מסבירים שהתשובה היא שהוא באמת לא אמר את שתיים אלא אחד מהם הוסק מתוך השני.

ברייתא

כשאין מספיק אנשים – מבטלין תלמוד-תורה עבור:

- הוצאת המת.
- הכנסת כלה.

האמוראים נחלקו כמה זה "מספיק אנשים". כולם מודים שמדובר בכמות אדירה של לפחות עשרות אלפי אנשים.

דין זה הוא למי שקרא ושנה, אך למי שהיה מלמד לאחרים – אף אם יש מספיק אנשים, מבטלין!

כל מקום שישראל גלו – שכינה עמהן:

1. כשאנו בגלות ה' גולה עימנו - וכשאנו חוזרים ה' חוזר עימנו.
2. מקום השכינה בגלות הוא בבתי הכנסת ובבתי המדרש או בביתם של החכמים הגדולים.
3. 'ה' אהבתי מצון אתה היית לנו' – מכאן שיש עדיפות ללמוד דווקא בבית הכנסת.
4. עתידין בתי הכנסת ובתי המדרש שבגלות להגיע לארץ ישראל ("כי כתמוך בהרים וככרמל בית יבא" – ק"ו בתי הכנסת)

ברייתא

דברים שאסור לעשות בבית קברות:

- לרעות בהמות.
- להעביר אמת מים.
- ללקט משם עשבים (ואם ליקט: שורפן במקומן).

מקרים שבהם מותר לעשות קיצור-דרך דרך בית הכנסת:

- ר' אבהו: אם היה שביל לפני שנבנה בית הכנסת.
- רנב"י: מי שנכנס לבית הכנסת לצורך אחר.

משנה

קריאת ארבע פרשיות:

- בשבת שלפני ר"ח (ואם ר"ח חל בשבת אז בשבת ר"ח): קוראים שקלים.
- בשבת שלפני פורים: קוראים זכור.
- בשבת השלישית: קוראים פרה.
- בשבת הרביעית: קוראים החודש.
- בשבת החמישית: חוזרים לקרוא כרגיל.

החלפת הקריאה הרגילה:

בר"ח, חנוכה, פורים, תעניות, מעמדות, יוה"כ: מפסיקים את הקריאה הרגילה עבור הקריאה המיוחדת לימים אלו.

"משמיעין על השקלים" כבר בר"ח אדר כדי שיביאו שקלים למקדש ויוכלו לקנות בזה את הקרבנות שיוקרבו מר"ח ניסן והלאה.

מה היא 'פרשת שקלים'?

רב: פרשת קרבן התמיד.

שמואל: פרשת שקלי המשכן.

קושיה על שמואל

קושיה: היכן מוזכרים קרבנות בפרשיה זו, והרי השקלים היו לאדנים?
תירוץ: 3 תרומות הוזכרו בפרשיה זו, ואחת מהן היתה עבור הקרבנות.

קושיות על רב

קושיה: מדוע הפרשיה קרויה 'שקלים'?
תירוץ: מביאים שקלים כדי שיקריבו בניסן קרבנות (המוזכרים בפרשיה זו) מתרומה חדשה.

קושיה: במה שונה קריאה זו מקריאת שאר ראשי חודשים?
תירוץ: בכמות העולים לקריאה זו. [לדעה א': 7 העולים. לדעה ב': 4 עולים]

קושיה: מדוע מפטירין ביהודע הכהן?
תירוץ: כי הקרבנות מובאים מהשקלים החדשים, ועניין הכסף מוזכר שם.

קושיה: כיצד ייתכן שיהיה מצב שבו קוראים בסמיכות לשבת שקלים את הפרשה עצמה שבה מופיעה פרשיה זו (כפי שמזכירה הברייתא)?
תירוץ: בא"י חלוקת הפרשות היא תלת-שנתית, ואפשרי שיקראו את פרשת פנחס בחודש אדר.

אך לשמואל לא קשה:
בהפטרה זו נאמר 'כסף'
כמו בכי-תשא.

אך לשמואל לא קשה:
פרשת כי תשא חלה
בחודש אדר.